

Een groeiend bedrijf kan te maken krijgen met veranderende aandachtspunten. Zeker als je dan ook nog met melkrobots gaat melken. Wat doet dat bijvoorbeeld voor de uiergezondheid? Twee voorbeelden van melkveehouders die samen met hun dierenarts de uiergezondheid in de gaten houden.

Melkrobot vraagt om andere benadering uiergezon

Fons Kersten, melkveehouder te Sevenum, drie robots, 163 melkkoeien
Dick de Lange, rundveedierenarts DAP Horst

Meer problemen is meer werk

Fons Kersten: "Je weet hoe het gaat: als het goed loopt op het bedrijf ben je soms minder scherp. Maar als het slecht gaat, mag het alles kosten. Terwijl je het best de problemen vóór kunt zijn." Dick de Lange: "Een groot koppel is wat anders dan een klein koppel. Je zou zeggen dat 10% procent altijd 10% procent is. Maar bij 160 koeien hebben 16 dieren een probleem." Kersten: "En meer problemen betekent dan: meer achter de feiten aanlopen, meer kosten en meer werk."

"Onze gezamenlijke stelling is: bij grotere bedrijven is het zaak om preventief te werken en bij besmettingen te zorgen dat je er vroeg bij bent", aldus Kersten. "Op het gebied van uiergezondheid betekent dat voor mij: heel scherp zijn op het celgetal, met name bij de vaarzen. Besmettingen in een vroeg stadium ontdekken zorgt voor een hogere gene-

zingskans. Zo'n vaars die net aan de melk komt, daar heb je wel twee jaar in geïnvesteerd. In principe is het verstandig om een chronisch geval af te voeren, om verspreiding van problemen tegen te gaan. Gelukkig houden we elkaar scherp. Ik laat met grote regelmaat bacteriologisch onderzoek (BO) doen bij mijn DAP om te weten hoe we een koe het best kunnen behandelen. Meestal luister ik goed naar Dicks adviezen, maar soms", hij lacht veelbetekenend, "ben ik gelukkig heel eigenwijs. Vorig jaar had een vaars die net had gekalfd 'weinig kans op herstel' volgens het advies bij de BO-uitslag. In de eerste lactatie gaf ze wel mooi 14.000 kilo. Daar hebben we een risicotje mee genomen, gericht behandeld. Dat pakte goed uit."

"We zitten er bovenop wat diergezondheid betreft"

"Dick geeft me hele goede adviezen. Hij komt hier tweewekelijks, we zitten er dus bovenop wat diergezondheid en bedrijfsvoering betreft. Uiergezondheid is daar een essentieel onderdeel van.

De Lange: "Raak schieten is erg belangrijk. Ik wil goed advies geven. Dat betekent ook: eerst goed onderzoeken waar het probleem zit. Labonderzoek (BO) doen, maar ook kijken naar de samenhang tussen de verschillende factoren. Hij heeft nu drie robots staan, en het celgetal ligt structureel onder de 150.000, de laatste keer zelfs 116.000. Dat lukt niet zomaar, dat hangt samen met veel andere factoren als voeding, huisvesting en hygiëne." Kersten: "Ik heb veel

Dierenarts Dick de Lange (links) bespreekt de resultaten van bacteriologisch onderzoek met Fons Kersten.

dheid

geïnvesteed in de stal. Koecomfort, ruimte voor de koe, een mestrobot die de stal schoon houdt. Ook het dak is geïsoleerd. Alle schakels zijn van belang in de strijd tegen mastitis.”

Kersten: “We hebben het nu over de moeite die melkvee-houders moeten doen om het celgetal omlaag te krijgen. Ook in het licht van het terugdringen van antibiotica-gebruik en kwaliteit van de melk, hoop ik dat de zuivel binnenkort overgaat tot het belonen van laag celgetal. Dat zou een goede extra motivatie zijn!”

Hans-Jurgen Verhoeven, melkveehouder te Nederweert, 140 koeien, 3 melkrobots
Niels Groot Nibbelink, rundveedierenarts DAP Someren.

Monitoren via de tankmelk werkt

Hans-Jurgen Verhoeven: “Om met de deur in huis te vallen: vorige week hoorde ik dat ik een *Klebsiella*-probleem heb op het bedrijf. Of om precies te zijn: dat las ik in de uitslagen van GD Tankmelk Uiergezondheid, daar doe ik sinds een jaar aan mee. Niels had het een dag eerder gezien in zijn eigen versie van de uitslagen, hij had me al gebeld. Dan schrik je toch wel even.” Niels Groot Nibbelink vertelt wat hij deed. “In Hans-Jurgens tankmelkuitslagen zag ik *Klebsiella* staan. Ik heb meteen het *Klebsiella*-strooiselpakket erbij gepakt. Een kleine week later kregen we de uitslag van de zaagselmonsters. Ik heb er direct nog even over gebeld met de GD Veekijker. De mastitisspecialist gaf me goed uitleg. We hadden twee zaagselmonsters uit de stal en één monster uit de voorraad zaagsel gepakt. Met name de coli-getallen in het zaagseldepot buiten

waren veel te hoog. Deze partij was niet geschikt om te dienen als strooiselmateriaal in de boxen. In het zaagsel van de koeienstal troffen we ook een geringe hoeveelheid *Klebsiella* aan. Dit was reden om de hygiëne in de boxen en frequentie van schoonmaken te gaan verbeteren. Gelukkig had Hans-Jurgen al een flink aantal maatregelen genomen ter verlaging van de infectiedruk, anders was het probleem groter geweest.”

“Tankmelkonderzoek is echt een uitkomst”

“Het belangrijkste is dat we er qua uiergezondheid nu direct bovenop zitten. Tankmelkonderzoek is wat dat betreft echt een uitkomst. Nog voordat er ook maar een klinisch geval van *Klebsiella* is geweest, kan Hans-Jurgen stappen zetten. En let wel, dat zijn pittige maatregelen.” Groot-Nibbelink stelde een duidelijk actieplan op, waar Verhoeven goed mee uit de voeten kan: “Ik ga vanaf morgen werken met droog, verpakt zaagsel. De voorraad zaagsel van anderhalve week bij de kop van de koeien verklein ik, zodat de koeien vaker vers zaagsel krijgen. Drie keer in de week kalk in de boxen, de ligboxen nog beter en regelmatig schoonkrabben. Als je met de robot melkt, liggen er altijd koeien in de boxen. Alleen tijdens het voeren staat de meerderheid aan het hek. Dat maakt het moeilijker om de boxen goed gestructureerd aan te pakken. Maar je ziet nu weer hoe belangrijk het is.”

“Mijn volgende stap is het celgetal. Vorig jaar zat ik nog redelijk netjes op de 170.000 cellen, maar inmiddels is dat weer opgelopen tot ruim boven de 200.000. Dat heeft wel zijn redenen, maar ik wil het gewoon niet. Een lager celgetal betekent minder gedoe, minder kosten, meer opbrengsten.”

Groot Nibbelink: “Bedrijfsvoering is dynamisch. Als Hans-Jurgen aan zijn celgetal wil werken, kan die koegebonden bacterie *Staphylococcus aureus* mooi wat naar beneden. En dat houden we dan via de tankmelk in de gaten.”

Dierenarts Niels Groot Nibbelink (rechts) bekijkt met Hans-Jurgen Verhoeven de uitslagen van GD Tankmelk Uiergezondheid.